D·N
9/2 1947

Riktlinjer för radion

Radioledningen kan vara glad åt att kommunikationsministern ger den så stor frihet att reformera sig själv. Hans senaste framställning till riksdagen är väsentligen ett instämmande i radioutredningens förslag — med ett viktigt undantag, nämligen att den planerade utbyggnaden för dubbelprogram skjuts på framtiden. Den saken är tyvärr ingenting att göra åt för närvarande. Knappheten på arbetskraft och material hindrar en utveckling som eljest skulle vara mycket välkommen. Väntetiden bör utnyttjas till att bättre tillvarata möjligheterna inom den trånga ramen. Det går nog, om man anstränger sig. Radiokritikerna i pressen söker hjälpa till, lyssnargrupperna kommer med praktiska uppslag. Ett friskt och idérikt experimenterande är vad radion behöver. Själv har den en stark känsla härav — det intryckret har man fått, trots vissa ansatser till stelnande och fastän omständigheten för kritik ibland verkar nervös och tar sig egenartade uttryck.

Uttalandena i propositionen ger löften om riktigare medel för detta förbättringsarbete. Att regeringen samtidigt sörjer för att radion blir lättare tillgänglig — speciellt för skolbarnen, som har å stor glädje av den vid undervisningen — är fullt sin ordning. Radion och folket kan komma varandra närmare, liksom pressen och folket har gjort det, till ömsesidigt utbyte. Man tycker emellertid alldeles bestämt — till skillnad från kommunikationsministern — att radioannonser och "såld programtid" kan undvaras. Sådant vore för påträngande.

Om man skulle uttala några önskemål, ungefär som genomsnittet av svenska folket gjorde i en Gallup-undersökning för en tid sedan, så kommer i första rummet kravet på en friare ideébatt, ett mera öppet och upprättigt meningsutbyte i brännande frågor. Radioledningens plikskyldiga opartiskhet leder inte sällan till påtaglig rädsla för att röra vid väsentliga problem. Det hela blir lätt färglöst, med eller mindre bundet. Det gäller politiska ämnen, det gäller också andra frågor, som inte spelar någon roll i riksdagspolitiken. Beträffande de förra blir lösningen alltför ofta att partiledare jämte drabanter inbjuds till höviskt tornej, men varför inte låta allmänheten göra nya bekantskaper? Helst med personer som verkligen kan debattera. Det är oidligt att höra de många hackiga, långspända talarna: av någon sorts obegriplig beskedlighet tycks radion acceptera snart sagt vad som helst i den genren. Lika visst som religionen kan fara gott av att andra än yrkespredikanter uppträder, lika säkert är det förmånligt för politiken att även centrala och omstridda politiska spörsmål dryftas av personer utan partiengagemang, av intellektuella krafter med egna uppfattningar och med cavhängighetsdraget som särmärke. Radioledningen har hittills endast gjort trevande försök i den riktningen — den borde anstränga sig mera. Över huvud taget vore det välgörande för atmosfären här i landet att idéerna fick brottas mot varandra längs de stora skärmingslinjerna, utan att åskilrena genast sorteras i fack och uppvisas i polerad föredragsform. En medlem av radionämnden begärde nyss mera orientering i de stora, dagsaktuella frågorna. En annan ledamot av det höga rådet önskade något liknande, men tillade att han ville ha radion mera vardaglig, spontant lekfull och "med mindre av pekpinne". Det ena harmonierar i grund och botten bra med det andra. Det är ofta samma människor som uppskattar fri, personlig upplysning och upplivande avspänning. Radion har inte funnit sin bästa form förrän den hjälper svenska folket att tänka och uppträda mindre konventionellt, mindre skrivat och stelbent.

Till sist må det vara tillåtet att varna för idén att radion skall skapa en egen politisk nyhetstjänst i stället för att lita till Tidningarnas telegrambyrå, som nu förser den med det mesta den behöver. Ett splitternytt förbindelsesystem till utlandet är ett vidlyftigt och vanskligt företag — oberoende av kostnaderna tvivlar man på att radiomännen skulle gå i land med uppgiften. De misstar sig om de tror att radion i ett kritiskt skede står friare till regeringen än TT gör. Både organisatoriska skäl och praktiska erfarenheter talar för motsatsen. Men allmänheten har stort intresse av att de första laddningarna av politiska nyheter som den mottar inte präglas av ministeriell påtryckning, och TT erbjuder i det avseendet jämförelsevis hyggliga garantier. Under nuvarande förhållanden har man emellertid inte så stark känning av dessa risker. De riktlinjer för radions utveckling som regeringen anslutit sig till är oantastliga. Faran ligger i själva monopolställningen — monopolet som frestar — och i beroendet av direkta, improviserade ingripanden från regeringens sida. Blir den politiska maktstridens hårdare, kan radion lätt nog genom några handgrepp dras in i kampen. Tilltagna partibossar umgås redan med tanken.

Sveriges representation i utlandet

sysselsätter ofta den offentliga debatten. Man vill ha en så effektiv insats som möjligt för utvecklandet av våra handelspolitiska och kulturella förbindelser med utlandet och klagar över att den nuvarande reskryteringen av utrikesdepartementets tjänstemän inte är tillfredsställande. Lönerna är för låga, de lockar inte dugande krafter — särskilt avhårt är att finna lämpliga kandidater för ministerposterna.

I detta läge kommer ett helt nytt uppslag: vi tar och gör ministrarna till ambassadörer.

En sådan tanke kunde inte ha uppkrunnit i en svensk hjärna. Idén kommer utifrån: Förenta staterna har föreslagit i Stockholm att de båda länderna skulle döpa om sina legationer till ambassader.

Om svenska regeringen underlät att tacka ett vördsamt nej till detta förslag skulle med all säkerhet andra stormakter infinna sig med motsvarande propåer: att amerikansk ambassadör i kretsen av stormaktsministrar i Stockholm skulle vara ur etikettsynpunkt diplomatiska kårens främste medlem och genom sin rang därjämte markera ett intimare förhållande mellan Förenta staterna och Sverige — båda delarna kan de övriga stormakterna förmodas vilja undanröja genom att likaledes hålla ambassadörer i Stockholm. Som en ganska självklar konsekvens av en sådan utveckling skulle våra nordiska grannar följa exemplet.

En samling främmande ambassadörer i Stockholm skulle vi utan svårighet kunna uthärda. Men att den svenska utlandsrepresentationen skulle utrustas med ett antal ambassadörer, det måste vi undanbeda oss. Enligt en kutym som det vore omöjligt att bryta skall en ambassadör leva på större fot än en minister: postens innehavare måste satsa av egna medel mera än nu är fallet, trots att staten skulle komma att vidkännas ökade kostnader som en följd av upphöjelsen. Ökade anslag till utlandsrepresentationen, gärna det — men pengarna skall användas till effektivisering av arbetet, inte till lyx och grannlåt. Inte mera pjymer och broderier — det är redan på tiden att de svenska diplomaterna lägger bort de maskerad-kostymer som de här vid officiella tillfällen och vid besök hos fotografen.

Enkelhet och färdighet i uppträdandet är alldeles särskilt att tillråda för dem som officiellt representerar ett land i Sveriges läge. De är — i varje fall med få undantag — diplomater bara till namnet, i fredstid har de inga politiska ärenden att framföra till utrikesledningen i det land där de är ackrediterade. De har mycket att sysla med, som envisen Reuterskiöld framhöll häromdagen, men deras politiska verksamhet inskränker sig till depescher, jämförliga med tidningskorrespondenser och säkerligen i många fall lösvärda. Utanför den svenska kolonin i den huvudstad där ministern är ackrediterad är han en mycket enkel figur. Det skulle säkert, vill man gärna tro, bjuda honom emot att agera ambassadör.

Bäst alltså att låta det förbli vid det gamla. Den svenska utlandsrepresentationen reder sig lika bra utan ambassadörer som den svenska krigsmakten utan fältmarskalkar.

FN:s informationstjänst för Europa kommer att ledas

av en svensk, att döma av tillgängliga uppgifter om dr Arne Björnbergs kandidatur till den posten. Han har nu på anmaning sökt den. Det betyder att han har förordrats av utrikesminister Undén — förmodligen även statsminister Erlander —, som blivit ombedda att ge anvisning på kvalificerade personer. Resultatet av denna formfria prövning är i och för sig förvånande. Hr Björnberg har nämligen mycket blygsamma erfarenheter av publicistisk verksamhet: först som Dagens Nyheters Uppsalakorrespondent, sedan en liten tid i Oslo. När det kritiskt skede står friare till regeringen än TT gör. Både organisatoriska skäl och praktiska erfarenheter talar för motsatsen. Men allmänheten har stort intresse av att de första laddningarna av politiska nyheter som den mottar inte präglas av ministeriell påtryckning, och TT erbjuder i det avseendet jämförelsevis hyggliga garantier. Under nuvarande förhållanden har man emellertid inte så stark känning av dessa risker. De riktlinjer för radions utveckling som regeringen anslutit sig till är oantastliga. Faran ligger i själva monopolställningen — monopolet som frestar — och i beroendet av direkta, improviserade ingripanden från regeringens sida. Blir den politiska maktstridens hårdare, kan radion lätt nog genom några handgrepp dras in i kampen. Tilltagna partibossar umgås redan med tanken.

Sveriges representation i utlandet

sysselsätter ofta den offentliga debatten. Man vill ha en så effektiv insats som möjligt för utvecklandet av våra handelspolitiska och kulturella förbindelser med utlandet och klagar över att den nuvarande rekryteringen av utrikesdepartementets tjänstemän inte är tillfredsställande. Lönerna är för låga, de lockar inte dugande krafter — särskilt avhårt är att finna lämpliga kandidater för ministerposterna.

I detta läge kommer ett helt nytt uppslag: vi tar och gör ministrarna till ambassadörer.

En sådan tanke kunde inte ha uppkrunnit i en svensk hjärna. Idén kommer utifrån: Förenta staterna har föreslagit i Stockholm att de båda länderna skulle döpa om sina legationer till ambassader.

Om svenska regeringen underlät att tacka ett vördsamt nej till detta förslag skulle med all säkerhet andra stormakter infinna sig med motsvarande propåer: att amerikansk ambassadör i kretsen av stormaktsministrar i Stockholm skulle vara ur etikettsynpunkt diplomatiska kårens främste medlem och genom sin rang därjämte markera ett intimare förhållande mellan Förenta staterna och Sverige — båda delarna kan de övriga stormakterna förmodas vilja undanröja genom att likaledes hålla ambassadörer i Stockholm. Som en ganska självklar konsekvens av en sådan utveckling skulle våra nordiska grannar följa exemplet.

En samling främmande ambassadörer i Stockholm skulle vi utan svårighet kunna uthärda. Men att den svenska utlandsrepresentationen skulle utrustas med ett antal ambassadörer, det måste vi undanbeda oss. Enligt en kutym som det vore omöjligt att bryta skall en ambassadör leva på större fot än en minister: postens innehavare måste satsa av egna medel mera än nu är fallet, trots att staten skulle komma att vidkännas ökade kostnader som en följd av upphöjelsen. Ökade anslag till utlandsrepresentationen, gärna det — men pengarna skall användas till effektivisering av arbetet, inte till lyx och grannlåt. Inte mera pjymer och broderier — det är redan på tiden att de svenska diplomaterna lägger bort de maskerad-kostymer som de här vid officiella tillfällen och vid besök hos fotografen.

Enkelhet och färdighet i uppträdandet är alldeles särskilt att tillråda för dem som officiellt representerar ett land i Sveriges läge. De är — i varje fall med få undantag — diplomater bara till namnet, i fredstid har de inga politiska ärenden att framföra till utrikesledningen i det land där de är ackrediterade. De har mycket att sysla med, som envisen Reuterskiöld framhöll häromdagen, men deras politiska verksamhet inskränker sig till depescher, jämförliga med tidningskorrespondenser och säkerligen i många fall lösvärda. Utanför den svenska kolonin i den huvudstad där ministern är ackrediterad är han en mycket enkel figur. Det skulle säkert, vill man gärna tro, bjuda honom emot att agera ambassadör.

Bäst alltså att låta det förbli vid det gamla. Den svenska utlandsrepresentationen reder sig lika bra utan ambassadörer som den svenska krigsmakten utan fältmarskalkar.

FN:s informationstjänst för Europa kommer att ledas

av en svensk, att döma av tillgängliga uppgifter om dr Arne Björnbergs kandidatur till den posten. Han har nu på anmaning sökt den. Det betyder att han har förordrats av utrikesminister Undén — förmodligen även statsminister Erlander —, som blivit ombedda att ge anvisning på kvalificerade personer. Resultatet av denna formfria prövning är i och för sig förvånande. Hr Björnberg har nämligen mycket blygsamma erfarenheter av publicistisk verksamhet: först som Dagens Nyheters Uppsalakorrespondent, sedan en liten tid i Oslo. När det kritiskt skede står friare till regeringen än TT gör. Både organisatoriska skäl och praktiska erfarenheter talar för motsatsen. Men allmänheten har stort intresse av att de första laddningarna av politiska nyheter som den mottar inte präglas av ministeriell påtryckning, och TT erbjuder i det avseendet jämförelsevis hyggliga garantier. Under nuvarande förhållanden har man emellertid inte så stark känning av dessa risker. De riktlinjer för radions utveckling som regeringen anslutit sig till är oantastliga. Faran ligger i själva monopolställningen — monopolet som frestar — och i beroendet av direkta, improviserade ingripanden från regeringens sida. Blir den politiska maktstridens hårdare, kan radion lätt nog genom några handgrepp dras in i kampen. Tilltagna partibossar umgås redan med tanken.

Statsrådet Möller och Morgon-Tidningen

har gjort gällande att socialdemokraterna var motståndare till tranteringsbestället år 1941 och att de föll undan av fruktan för att kungen eljest skulle utnämna en tysksinnad regering. Dagens Nyheter karaktäriserade i ledaren den 7 februari detta påstående som ett hopplöst försök att dölja det verkliga sammanhanget och att på kungen och de borgerliga välta över ansvaret för beslutet. Morgon-Tidningen svarar på detta konstaterande med att tala om något helt annat. Den erinrar om att Dagens Nyheter inte var motståndare till beslutet. Naturligtvis inte; så gott som hela den svenska opinionen godtog regeringens handlingssätt. Dagens Nyheter bestrider nu lika litet som då att detta beslut kan ha varit nödvändigt. Vad den bestrider är socialdemokratins rätt att ställa sig utanför ansvaret. Hörpå svarar Morgon-Tidningen inte. Tystnaden måste tolkas som ett erkännande. Morgon-Tidningen har alltså utan skymt av skäl sökt göra i första hand kungen, i andra hand de borgerliga partierna, till ansvariga för ett beslut, fattat under socialdemokratisk regeringsledning och med socialdemokraterna i parlamentarisk majoritet. Tidningen har farit med obestyrkta uppgifter och söker komma från saken genom att förtjust tala om något som alla vet och ingen förnekat. Då nu hr Möller blivit interpellerad kan man kanske räkna med att ett mera fullständigt klarläggande av situationen 1941 kommer till stånd.

PRESSGRANNAR

Att de rättsvårdande instanserna har sagt ifrån så kraftigt i skattediskussionen måste tillmätas stor betydelse, understryker tidningen Ljusnan (fp), där Elon Andersson — en av minoritetsmedlemmarna i skatteberedningen — står för ledarspalten. Han fäster sig särskilt vid Svea hovrätts skarpa yttrande, vid dess framhävande av grundlagsskyddets innebörd, en fråga som för första gången är på allvar uppe. Det är ett allvarligt problem:

> Givetvis kunna olika meningar råda om tolkningen av stadgandet i paragraf 16 regeringsformen. Beträffar man beskattningen, ur synpunkten konfiskation eller ej bär det måhända svårt att dra några klara gränslinjer. Men det lär dock bli svårt att komma förbi den varning för ett förhastat handlande, som ligger i hovrättens uttalande att ett genomförande av förslaget om kvarlåtenskapsskatt skulle "innebära ett första steg och ett stort steg bort ifrån rättsstaten". Ett sådant uttalande från en så auktoritativ instans som Svea hovrätt vägde det perspektiv, mot vilket skatten måste bedömas, och gör det än mer skrämmande.

Eller vad säger justitieministern? Regeringens slutliga ställningstagande är väl inte bara beroende av finansministerns envetna strävan att fortast möjligt och snart sagt med vilka medel som helst uppnå det idealtillstånd där han kan trivas. Andra departementschefer har ibland fått böja sig för hr Wigforss — nu är det kanske hans tur att ge vika.

Vill Dagens Nyheter svara på en enkel fråga? skriver Morgon-Tidningen (s) och fortsätter:

> Efter artikeln i går att döma anser Dagens Nyheter tydligen att en arvsskatt av den höjd som skattekommittén föreslagit bryter mot några slags oförytterliga medborgerliga rättigheter. Hur kan Dagens Nyheter förklara, att sådana skatter införts t. o. m. i Förenta staterna, där man har en högsta domstol, som vakar över denna konstitutionen fastslagna rättigheter?

Svaret är mycket enkelt. Förenta staterna har inga skatter — vare sig arvsskatter eller andra — av konfiskatorisk karaktär. Unionens högsta domstol skulle med största säkerhet ogiltigförklara skattelagar av den art det här är fråga om.

Inkallelserna till repetitionsövningar vid armén har framkallat oro på en del håll — delvis måhända därför att ordet "inkallelse" fick en ny innebörd under krigsårens beredskapstjänst. Informationsorganet Kontakt med krigsmakten gör det antagandet:

> "Inkallelser" var under kriget något som var rimligt under den förstärkta försvarsberedskapen och som man därför fann sig i. Men när den väl var över, skulle det också vara slut med inkallelserna. Man blev lika som försökampad när man på nytt mötte termen. I samband med inkallelser till repetitionsövningar och efterutbildningsövningar. Sådant hade många ynglre inte ens hört talas om — därför att repetitionsövningarna inte behövde genomföras parallellt med beredskapsinkallelserna — och många äldre hade tydligen glömt bort att sådana inkallelser nyss något normalt före den långa krigsperioden ...

Det är inte meningen att här ta upp någon diskussion, om värnpliktsutbildning inte också måste räknas med till det nyttiga och det nödvändiga. En annan övervägande är något i världen, som särskilt av vårt eget lands läge, bör kunna hjälpa de frågande att sätta sig bevare ett sådant spörsmål. Men det finns tydligen skäl att för både värnpliktiga, arbetsgivare och andra klargöra, att repetitionsövningar icke äro något nytt påhitt utan ett metoden tvärtom är rotfäst i den svenska försvarsorganisationen och har funnits lika länge som vi haft ett tillräckligt effektivt försvar beseratt på värnpliktsutbildning.

Det kan också vara befogat att framhålla repetitionsövningarnas dubbla syfte: att upprätska de värnpliktigas kunskaper och färdigheter och att möjliggöra övningar i "starkare och mot förhållandena väl mobiliserings i möjligaste mån svarande förband".

Den redogörelse, som i detta nummer lämnas för en del av den norska undersökningskommissionens betänkande, illustrerar på ett sätt betydelsen av att repetitionsövningar hålles. En grafisk framställning gre även en bild av i vilken omfattning man i andra länder i nuvarande skede anser repetitionsövningar vara oundgängliga.

Tidpunkten februari—mars har valts både av militära övningskäll och med hänsyn till jordbruket. Industrins intressen har man sökt tillgodose genom att bevilja uppskov till hösten — en avsevärd lättnad för näringslivet, som just nu har det så svårt med arbetskraften.

OFFICIELLT

Vattenfallsstyrelsen. Driftchefen C. E. Söderström, Trollhättan, föreslås av styrelsen till förordnande att under tiden 1 juni 1941—30 juni 1953 vara kraftverksdirektör. Han skall efterträda kraftverksdirektör A. V. Nordell vid Motala kraftverk, vars förordnande utgår 31 maj, och som redan uppnått pensionsåldern.

Marinen. Kommendör Stefenson skall t. o. m. dagen för befälsbestickets hämnde och tills vidare tjänstgöra som chef för sjökrigsskolavdelningen.

— Kommendör Gothberg skall fr. o. m. dagen för befälsbestickets hämnde t. o. m. 20 juni 1947 tjänstgöra som chef för artilleriskolavdelningen.

Stadsfiskalerna. Landsfogdeassistent E. Wiberg har förordnats att fr. o. m. 11 februari till vidare uppehålla stadsfiskalstjänsten i Boden.

Läkarna. Medicinalstyrelsen har förordnat leg. läkaren Håkan Lander att under vakans uppehålla amatörläkarkärjänsten vid Kronobergs länssanatorium i Lugnet.

— Leg. läkaren Holgre Forssblad skall fortfarande, dock längst till 1 juli, tjänstgöra som sjukvårdsläkare vid sjukstugan i Bokspång.

— Leg. läkaren Stig Mattsson är under tre år underläkare vid Lötz sanatorium.

— Leg. läkaren Emil Rutberg har uppehåller under vakans andre underläkartjänsten vid Högbo centralsanatorium.

Apoteken. Apotekare H. G. Ekstrand skall till årets slut föresta sjukhusapoteket vid Södersjukhuset.

— Apoteket Enhörningen i Stockholm föreslås till 1 april av apotekare K. E. Abjörn.

Statens järnvägar. Järnvägsstyrelsen har konstituerat till överinspektor stationsinspektor C. G. Jacobsson, Kvylbo, vid Stockholms norra, till stationsinspektorer av klass 2 byråassistent A. Walt. Kristinehamn, vid Söderhamn C och t.f. byråassistenten E. H. Björklund, Göteborg, vid Nyköping C, samt till stationsinspektör av klass 4 första stationsskrivaren J. M. Dellevyd, Boden, vid Hoting, till förste baningenjör ingenjör O. F. R. Jerneryd, Nässjö, på distriktskanslliet, Borås, samt till kontorsskrivare kontoristen J. Ericson och till kopist kontoristen M. P. G. Sundberg, båda på styrelsens personaxebyrå.

Universiteten. Med. dr Svante Annersten, har för tre år från 15 februari utsetts till underkirurg och förste underläkare på kirurgiska kliniken vid Akademiska sjukhuset i Uppsala.

— Professor Tuvelius, Uppsala, är ledig för en stomstudieresa till USA 28 februari —10 maj.

— Fil. mag. Olof Beckman skall tjänstgöra som förste assistent på fysiska institutionen i Uppsala i februari—1 juli.

— Amanuensen vid universitetsbiblioteket i Uppsala, docent Gunnar Letterstedt Svanfeldt, har utsetts till förste amanuens vid biblioteket.

Högskolorna. Professor Jägersten vid Stockholms högskola är ledig till 1 juni med docent Torsten Fehrson som vikarie.

Realskolorna. Till teckningslärare vid samrealskolan i Alingsås förordrar skoloverstyrelsen adjunkterna, f. d. överläraren A. Johansson, teckningslärarna Erik Drake, Skolleftiså, Inga-Britta Hedæus, Borås, och Karl-Erik Grape, Vara, i denna ordning.

Mellanskolorna. Fil. kand. J. M. Wahlén har av skoloverstyrelsen förklarats behörig att antas till extra lärare vid den till kommunal mellanskola ombildade högre folkskolan i Hultsfred.

Flickskolorna. Vid Södermalms flickläroverk förestår vikarie till en adjunktur i modersmålet och tyska enders av e. o. adjunkten Eva Lind, Växjö, och adjunkt F. E. A. Vallmark, Skara, samt till en adjunktur i tyska och engelska ämnesläraren B. V. H. Thorén, Spånga, samt fil. lic. B. J. Widén, och A. O. Ahlgren, Stockholm, i denna ordning.

Läroverken. Teol. dr Nils Rodén, Västervik, har återtagit sin ansökan till ett lektorat i kristendom och filosofi vid detta läroverk.

Seminarierna. Handarbetslärarinnan vid folkskolseminariet i Kalmar Dagny Borg har beviljats avsked från 1 februari.

— Två övningsskollärartjänster vid folkskolseminarierna N. G. Hög, Falun, och A. O. Bergendal, Skara, samt folkskollärarna Karin Larsson, J. W. Domar och Hanna Sörlen Upsala, K.-A. Kalin, Lidingö, Britta Nilsson, Malmö, G. A. Ogren, Borås, H. W. Wahlberg, Lidköping, och A. Sundin, Torshälla.

— Två övningsskollärartjänster vid folkskolseminariet i Lund söks av övningsskollärare Ida Haanson Härnösand, e. o. övningsskollärarna T. E. J. Blidfors Lund, samt folkskollärarna C. F. D. Wennström, Heby, N. C. M. Nilsson, Esele Arnell-Kodr och I. V. Johannesson, Lund, A. Sjögren, Malmö, Ester Andersson, Kalmar, E. Holmqvist, Åkarp, H. W. Wahlberg, Lidköping, och A. Sundin, Torshälla.

— En övningsskollärartjänst vid småskoleseminariet i Härnösand söks av övningsskollärare Dagmar Seligren, Lyckeskle, e. o. övningsskollärarna A. O. Bergendal, Skara, Violet Hamberg, Härnösand, samt folkskollärarna L. G. Widegren, Härnösand, Ruth Forsberg, Antjärn, och Anna-Britta Forsgren, Lidön.

— En övningsskollärartjänst vid småskoleseminariet i Skara söks av e. o. övningsskollärarna Valborg Dahl och A. O. Bergendal, Skara, samt folkskollärarna S. A. Gustafson, Motala, A. Ouregård och H. Alehed, Skara, samt A. Sundin, Torshälla.

— Fil. mag. Astrid Kindstrand, Katrineholm, har återtagit sin ansökan till en e. o. adjunktstjänst i modersmålet och engelska vid småskoleseminariet i Norrköping.

Veterinärerna. Medicinalstyrelsen har förklarat examinerade veterinären Carl Forssell, Stockholm, för leg. veterinär.

FAKTA OM SKATTERNA:

Sämre pengar gör skatterna alltför höga.

Nya synpunkter på skatteberedningens omstridda förslag blir för närvarande dagligen tillgängliga genom de remissyttranden som strömmar in från tillfrågade myndigheter och organisationer. Utöver denna allmänna belysning föreligger emellertid fortfarande ett stort behov att få klarhet om förslagets innebörd och verkningar i fråga om enskildheterna, en uppgift som fordrar särskild matematisk och statistisk kunskap. På anmodan av Dagens Nyheter har en expert, som i tidningen framträder under signaturen Lavard, åtagit sig att ge en sådan klarhet överblick av kritiska avsnitt i skatteförslaget. Han kommer att delge sina resultat i några artiklar, av vilka den första följer här.

Vid årets riksdag har vidckta motion om att skatterna skall beräknas i förhållande till inkomsternas realvärde och inte som nu endast i förhållande till deras nominella belopp i pengar. Denna tankegång har redan statsskatteberedningen varit inne på i sitt betänkande men har inte gjort något försök att lägga fram en elastiskala som skulle kunna förverkliga tanken. Likväl är det i princip mycket enkelt att genomföra en sådan avvägning av skatterna, och det är av stort intresse att se hur stor överbeskattning av den verkliga inkomsten i förhållande till den skattebelastning statsmakterna beslutat som intrider genom att den för ett visst penningvärde avpassade skattekalan tillämpas på inkomster som utår i ett lägre penningvärde.

Antag att prisnivån stigit med 50 proc. sedan den graderade skattekalan fastställdes. Man bibehåller den ursprungliga avvägningen, om man utgår från den taxerade inkomsten, reducerar den till normalt penningvärde (dvs. dividerar med 1,5), beräknar skatten och omvandlar denna till det sämre penningvärdet (dvs. multiplicerar med 1,5).

I efterföljande tabell ges en belysning av hur man genom att använda våra nuvarande skattesatser på ett till ungefär två tredjedelar reducerat penningvärde så att säga i tyst mening genomför en ganska väsentlig skattehöjning. I tabellen (högsta dyrort, kommunalskatt 10 proc.) har uträknats dels den faktiska skatten enligt nu gällande skattesatser, dels den skatt som skulle erhållits om skattesatserna tillämpats med hänsyn till att kronans värde försämrats till två tredjedelar. Hur beräkningen gjorts i sistnämnda fall framgår av det ovan sagda.

Inkomst, kronor, i nuvarande penningvärde.	State- och kommunalskatt, kronor	
	Faktisk skatt	"Borde varit"
Ogift skattskyldig:		
4.000	648	522
6.000	1.110	972
9.000	1.896	1.695
15.00	3.936	3.396
30.000	9.895	8.705
Gift skattskyldig utan barn:		
4.000	476	335
6.000	911	714
9.000	1.623	1.307
15.000	3.318	2.822
30.000	9.384	7.554
Gift skattskyldig med tre barn:		
4.000	213	114
6.000	625	520
9.000	1.554	1.296
15.000	2.528	1.768
30.000	7.852	6.087

	Skatt i procent av inkomsten		
	Faktisk skatt	"Borde varit"	Skillnad
Ogift skattskyldig:			
4.000	16,2	13,0	3,2
6.000	18,5	16,2	2,3
9.000	21,1	18,5	2,6
15.000	25,0	21,8	3,8
30.000	33,0	29,0	4,0
Gift skattskyldig utan barn:			
4.000	11,9	8,4	3,5
6.000	15,2	11,9	3,3
9.000	18,0	15,2	2,8
15.000	22,1	18,8	3,3
30.000	30,0	25,2	4,8
Gift skattskyldig med tre barn:			
4.000	5,3	2,9	2,4
6.000	8,7	5,3	3,4
9.000	11,7	8,7	3,0
15.000	16,9	12,9	4,0
30.000	26,2	20,3	5,9

Lavard

Lediga tjänster. En 2:e läkartjänst vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn, ett antal distriktsläkartjänster i Östergötlands län, kommunestjänsten i Lagmansered av St. Mellby, Magna, Erska och Lagmansereds pastorat, en lektorstjänst i modersmål och tyska vid högre allmänna läroverket i Skövde, en adjunktstjänst i tyska och franska vid do i Visby och en extra ordinarie do i modersmål och tyska vid Karolinska högre allmänna läroverket i Örebro, en befattning som hantverksföreståndare vid 5:t Sigfrids sjukhus i Växjö, en do som hälsoföreståndare, en do som biträdande hälsoföreståndare vid Umedalens sjukhus, en do som landsflickskolestyrelse i Hallands län samt lärarbegynnarbefattningen i Mariannelunds distrikt Kristianstads län ledigas.

Vidare ledigförklaras en ordinarie folkskollärartjänst (kvinnlig) i Ljusbärn, Bosarps skolidistrikt, en ordinarie (manlig) i Svartlösmåsen och en ordinarie (manlig) i Vittjärv, Överluleå distrikt, samt en ordinarie småskollärarinnetjänst i Mårstad, Månstadskulle, och en i Hoby, Bränne-Hoby distrikt.

Sambeskattningsskkunnig har begärt att få anordna statistisk undersökning av ökta makars beskattning enligt olika metoder. För undersökningen fordrar de sakkunnige som biträde få anlita taxeringsrevisor O. Ostman.

Läkedryckesskatten. Framställning om att läkedrycksskatten snarast skall tas bort har gjorts av läkedrycksfabrikanterna riksförbund. Det belopp som genom skatten tillförts statskassan, omkring 10 milj. kr., är så obetydligt att det inte står i rimlig proportion till besvären med skattens uttagande, säga i motiveringen.

Fyra nya läkardistrikt föreslår medicinalstyrelsen skall inrättas i Norrbottens län med stationsort för provinsialläkarna i Hakkasbyn, Vuollerim, Hortlax kyrkby samt i Sjulnäs i Piteå socken.

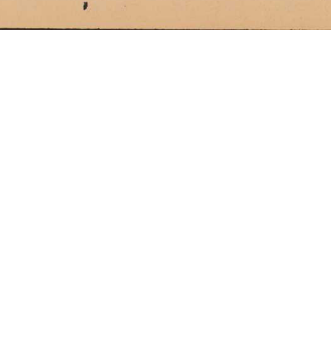

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.